

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 6. kimavca 1913.

Št. 36.

Katoliška načela in javno življenje.

Na zadnjem katoliškem shodu v Ljubljani je z veliko vneto govoril g. okrajni sodnik dr. Lavrenčič o tem, kako se moramo katoličani v javnem življenju kazati katoličane. Ker je njegov govor zelo poučljiv in na Koroškem napol-katolicizma ne manjka, objavljamo njegov govor nekoliko okrajšan:

Zbrali smo se, da brez ovinkov in z vso odločnostjo povemo, da nam je naša sveta vera najdražja stvar na svetu. (Odobranje.) Prišli smo, da se okrepimo v prepričanju, da je Kristusov nauk edino sredstvo za srečo in napredek, ker je naša vera neskončno popolna, podana od Boga samega. (Odobranje.) Prišli smo, da povemo, da iskreno ljubimo svoj narod, da mu želimo srečo in slavno bodočnost, pa tudi, da hočemo z vso vztrajnostjo delati v dosegu teh ciljev samo v dejstevanju Kristusovih nauk; izjavljam, da morejo priti ta načela v javno življenje, in sicer v vse panoge javnega življenja. (Odobranje.) Prišli smo glasno povedati, da smo do dna duše prepričani, da je med Kristusom in svobodomiselstvom nepremostljiv prepad, da torej obsodimo vsako ljubimkovanje s svobodomiselstvom, vsak kompromis, da povdarimo krščanski radikalizem. (Živio-klici in ploskanje.) Da povemo, da smatramo vsakega, ki bi hotel blatiti našo vero, za kvarljivca in sovražnika našega naroda in javnega reda. (Viharno odobranje.) Da izpovemo svoje prepričanje, da moremo doseči te vzore samo pod vlado Habsburžanov in da izrečemo svojo udanost osivelemu vla-

darju in vsej njegovi hiši (viharno odobranje) ter da opozarjamo vodilne kroge, naj ne verjamejo svobodomislecem, ki nas zato črnijo kot slabe državljanje, da bi mogli v kalnem ribariti in na skrivnem pripravljati prevrat. (Burno odobranje.)

Zaganjajo se v Rim, ker to ime pretresa srca v ljubezni ali sovraštvu. Ni čuda! Ker tam je varuh resnice Kristove. Zato se z ljubeznijo oklepamo Rima, ki ljubimo luč, škripajo pa z zobmi vsi, ki sovražijo luč. Druge poti ni, srednje poti ni. (Odobranje.) Pri tem imenu se razdelijo duhovi in se vname boj.

In ta vera naša je vredna boja! Svobodo človeka je povdarjala le katoliška Cerkev, povdarjala je dostojanstvo osebe in nam dala osebno svobodo; to osebno svobodo pa je znala tako prikrajšati, da služi vedno celoti. (Odobranje.) — Poglejte le bolnišnice in druge dobrodelne zavode, ki jih je poklicalo v življenje katoliško naziranje! Mi sami, če živimo po veri, smo najboljši dokaz božanstva vere, ker izvršujemo dela, o katerih vemo, da jih iz svojih moči ne moremo izpolnjevati. (Odobranje.) Zato so za to vero preivali kri mučeniki; kri pa ni naprodaj, in to so bili junaki, ki so žrtvovali svoje življenje za resnico in ne kot uporniki proti predstoječemu redu. (Odobranje.) Kdor da življenje za take ideale, mora biti globoko uverjen o resničnosti vere. Proti tej veri gre svobodomiselstvo v boj s frazami. Povdarja svobodo, pa je prineslo tovarniškemu delavcu suženjstvo in zanikuje svobodo volje; na Francoskem so svobodomislecí vrgli iz bolnic usmiljenke, sedaj jih pa kličejo nazaj. (Veselost.) Svobodomiselstvo govori o napredku in izobrazbi, Cerkev pa skrbi za naraščaj izobraženec. Pri nas bi marsikaterega sodnika, profesorja ali zdravnika ne bilo, če bi ne bilo

slovenske duhovščine. (Živahno odobranje.) Cerkev je, ki obsoja zatiranje vdov, sirot in ubožcev.

Svoboda se je pri nas globoko ukoreninila. Kaj vse se sme pod pretvezo znanosti predavati na univerzi! Sadovi tega pa se pokažejo potem na primer pri nemškem svobodomiselnem dijaštvu. Kako pri nas? Če pridejo naši ljudje v hotel, pa se ne upajo napraviti križa! (Pritrjevanje.) Tudi v nekaterih naših katoliških krogih se je začelo prepričanje, da svobodomiselstvu ne gre za boj proti Cerkvi, ampak da odpravi duhovsko nadvlado. Če bomo take politike trpeli, nas bodo vrgli nazaj v katakombe! (Res je!) **Dobijo se katoličani, ki hodijo v cerkev, pa pri volitvah liberalno volijo. Ti delajo največje pohujšanje in so bolj nevarni kakor prostozidarji. Proč s takim polovičarstvom!** (Odobranje.) Prav je povdarjal dr. Mahnič, da samo krščanski radikalizem more premagati radikalizem svobodomiselstva. Nobena zveza z liberalizmom Bogu ni ljuba. Odtegne nam lahko svojo pomoč, od katere je odvisen uspeh. Bog je dovolj močan, da sam zmaga, in ne potrebuje, da bi mu hodil na pomoč hudič po svojih hlapcih. (Veselost.) Nikar ne mislimo, da svobodomiselstvo ne misli resno. Nekoč sem se pogovarjal z odličnim socialnim demokratom. Vprašal sem ga, zakaj tajijo, da niso proti veri? Odgovoril je: Saj nismo, ker jemljemo samo take, ki nimajo več vere. (Bučna veselost.) Pri mizi vam tudi vsak svobodomislec pove, da že vidi v bližnji bodočnosti ločitev zakona; samo za časa volitev tega noben ne pove. (Bučna veselost.)

Povdarjam pa, da nikogar ne sovražimo razven zmote! Zapeljane le pomilujemo in jih hočemo rešiti. Zato pa nikar ne govorimo, da spoštujemo vsako prepriča-

Podlistek.

Preko teme do luči.

Čez širni svet razgrinja že haljo tiha noč, počitek blagodejen trpinom vsem nesoč, Rimljanom morda tudi?! Neznani je pokoj njim, k slovesnostim krvavim pripravljajo se vsi Rim.

Izumil nove igre je Nero grozovit, ki muk, krvi in klanja ni bil v življenju sit; na vrtilih vaticanskih kraj reke Tibere stotisoče Rimljanov novosti gledat gre.

V zemljó vtrjene baklje kipe v nebo navpik, raz te užasne baklje se čuje mili vzklík. Pogled pretresujoč glej! Te baklje so ljudje, ki Neronu krvniku v radost in čast goré.

In Nero se pripelje »zemlje edin Gospod«, zabave vse presega današnji mu sprehod. Peklenska zadovoljnost preplavlja mu srcé, ko gleda žive baklje, ki v plamenu goré.

Let štirinajst sramotil cesarski je prestol, ko vrgla roka božja ga je raz njega dol, in on, ki se po božje častiti je pustil, ob skali svet'ga Petra si glavo je razbil.

A komaj bil je mrtev največji ta krvnik, zasedali prestol so možje enakih dik; in trajalo je dalje, kar Nero je začel, jokali so kristjani, je pekel bil vesel.

In to ne nekaj časa, da, celih tristo let. Vladarji rimski bili kristjanom so v trepet;

njih delež bil je ogenj, zveri in oster meč... a muke so rodile kristjanov vedno več.

Pa poln je bil že kelih trpljenja, grenkih ran, na sedežu cesarskem poslednji je tiran: Maksencij, zver človeška, kot Nero prej divja, kri mučenikov vernih spet v Tiberu kaplja.

Bog čul je svojih vzdihé in njih neznošno bol in angela rešitve poslal je v solzni dol. Vladar Galije slavne, mož velik, plemenit, boj napove Maksencu za ljudstva dobrobit.

Na lepa tla italska je prikorakal že, a skrb in misel nema ga stiska vendarle: Sovražna vojska šteje vojakov petkrat več, le s čudežem bi zmagal njegove vojske meč.

V nebo k Bogu kristjanov obrne svoj pogled in prosi ga, naj varuh bo On njegovih čet... Uslišal je molitev takoj nebes Gospod: Glej lepo znam'nje križa žari raz nebni svod.

In čudno lepe črke krasijo sveti križ: »V tem znamenju boš zmagal«, če zmagati želiš. Strmeče zre vsa vojska nenadni čudež ta in hvali križ rešenja in dobrega Boga.

Vsi trdno svesti zmage vsled Kristovih besed hite na bojno polje, svet' križ noseči spred, in ob pogledu križa navdušeni so vsi, vovak vsak se boriti s sovražniki želi.

Na planem zunaj Rima se vname besni boj, za vrsto pada vrsta, tu nekaj, tam nebroj; vojščakom Konstantina križ vliva nov pogum, kot silni levi spejo v središče bojnih trum.

Že moč sovražna peša, začne se divji beg, a kam, na levi zmagovalci, na desni zidan breg.

Le ena pot je prosta — v valove Tibere... ki vso ostalo vojsko z Maksencijem požre.

Kot trombe glas vstajenja vest radostna prispel pod zemljo v katakombe: Kristjani, prosti ste;

po dolgih tristo letih spet prost vam je izhod, po dolgih tristo letih prišel je zmage god.

Preprežen s slavoloki in s cvetjem je ves Rim, ko Konstantin spet noter, armada hrabra ž njim; z radostjo vse pozdravlja junaškega moža, ker rešeni so jarma, svoboda jim miglja.

Zdaj prišla za kristjane prelepa je spomlad, svobodno so gojili najdražji svoj zaklad. Pod vlado Konstantina postal je veren Rim, narobe pa smrt našlo poganstvo je pod njim.

Tud' raz poganski tempel, raz strmi kapitol, počasi strmoglavil je čas malike dol, in na njih starem mestu se križ prisvetil je kot kažipot nam z zemlje v nebo svetlika se. Stanislav Gosposvetski.

nje, ker zmote ne moremo spoštovati! S tem povzročimo le, da zapeljani često ostanejo v svoji zmoti in se v njej utrdijo. (Pritrjevanje.) Kako pa naj rešujemo? Pri samem sebi je treba začeti. To velja pred vsem za voditelje! Kako krasno je bilo lani na evharističnem kongresu na Dunaju! Vse je bilo navdušeno. Sedaj so pa na Dunaju šli v drug tabor. Kdo je kriv? Dunajski voditelji! (Pritrjevanje.) Kdor nima žive vere, naj se umakne sam, ker naša ljudstva ni za to, da ga izdajamo! (Viharno odobravanje.)

Boj nas izuri, preganjanje nas utrjuje. Zato se ga ne bojimo. Bojimo se pa tistih, ki so prišli k nam, pa nimajo krščanskega prepričanja! (Gromovito pritrjevanje.) Zato prosimo Boga, da nas razsvetli, da jih spoznamo in vržemo pravočasno iz hiše! (Tako je!)

Vse svoje delo pa postavimo pod varstvo Brezmadežne, da nam izprosi božjega blagoslova in nas varuje, da ne zaidemo na krive poti. Gojimo Marijine družbe! Te so kulturna sila! V te naj se vpiše vsak odličnjak! To so družbe inteligence, zato ker nerazumen človek jih ne razume. Končam z besedami, ki mi jih je zapisal prevzvišeni knez in škof tržaški: Le čvrsto na plan, delajmo, dokler je dan! (Viharno odobravanje.)

Resolucije IV. katoliškega shoda v Ljubljani.

Notranje društveno življenje, izobrazba v splošnem, predavanja in tečaji.

Slovensko-hrvatski katoliški shod povdarja, da je poleg poglobljenja verskega življenja podrobno izobraževalno delo na podlagi katoliških načel v izobraževalnih društvih največje važnosti za katoliško in narodno gibanje.

Katoliški shod potrjuje sklepe prejšnjih in posebej opozarja:

Nujno je potrebno, da se razširi in poglobi med ljudstvom izobrazba v vseh smereh. Izobraževalna organizacija naj polaga posebno važnost na poljudno apologetiko, na strokovno izobrazbo posameznih stanov, v kolikor ne skrbe zanjo drugi faktorji, ki so za to poklicani (deželni odbori, kmetijske družbe, zadrugne zveze, strokovne organizacije), slednjic na izobrazbo v vseh javnih in političnih zadevah. Z ozirom na zahtevo našega obupnega narodnega boja na mejah naj izobraževalna društva z vsemi silami in sredstvi krepijo narodno zavest in smisel za smotreno požrtvovalno narodno delo.

Predavanja in tečaje, ki so eno najvažnejših sredstev ljudske izobrazbe, je treba nanovo poživiti; tega naj nobeno društvo ne

zanemarja. Prirejanju predstav in veselice ne gre nikdar prednost pred izobraževalnimi tečaji in predavanji. Predavanja naj se vrše stalno po že naprej določenem načrtu ali celo leto ali le v zimski sezoni, kakor je to bolj primerno krajevnim razmeram. Tečaji naj se prirejajo od slučaja do slučaja. Predavanja in tečaji naj se glede vsebine drže zlasti označenih panog izobrazbe, zlasti pa naj se ljudstvo v vseh kulturnih in političnih zadevah sproti podučuje.

Vlada se pozivlja, da potom okrajnih glavarstev s strogimi kaznimi za nedovoljene plese prepreči kvarne javne plese.

Knjižnice v društvih naj se redno izpopolnjujejo. Časopise, politično in nepolitično naj ljudstvo smotreno izobražuje v prepričanih navedenih smereh.

Vsled posebne važnosti narodnostnega vprašanja naj osrednje vodstvo na tem polju deluje po programu in v vednem stiku s »Slovensko Stražo«. Vse javne faktorje, zlasti državne in deželne poslance pa pozivlja hrvatsko-slovenski katoliški shod energično, naj vse svoje sile in ves politični vpliv porabijo za prosep našega izobraževalnega dela.

Društvo in njegovi pojavi v verskem življenju.

Vsa naša katoliška izobraževalna organizacija naj izpopolnjuje glede verskega življenja dušno pastirstvo Cerkve, vzgaja naj ljudstvo v smislu katoliških kulturnih načel, ki naj bodo merodajna v vseh javnih in privatnih zadevah. Društva naj se udeležujejo ob vsaki priliki verskih prireditev, zlasti skupnih svetih obhajil v spodbudo in okrepitev verske zavesti.

Da se široki sloji ljudstva kar najbolj zainteresirajo za vsestransko izobrazbo, naj se osnujejo katoliška izobraževalna društva po vseh župnijah, kjer še ne obstojajo. Vodstvo društev naj skrbi za intenzivno agitacijo, pri tem naj velja načelo, da je vsak prepričan katolik in Slovenec član izobraževalnega društva svojega okraja. Pokrajinske centrale, oziroma osrednje vodstvo mora skrbeti za vsestransko podrobno in obsežno izobraževalno organizacijo.

Kmetijske stanovske organizacije.

Da se ohrani naš kmečki stan, ki je temelj države, treba je izpopolniti njegovo organizacijo in delovati na to, da se stanovsko organizira v društva, oziroma zadrugne, v katerih morejo kmetovalci svoje stanovske potrebe in pravice razpravljati in zagovarjati. Osobito je izpopolnjevanje zadrugništva za skupno razpečevanje pridelkov; deluje naj se na stik pridelovalcev s konzumenti, ker le s tem je zagotovljen pridelovalcu primeren dohodek, konzumentu pa primerna nakupna cena.

Osobito pa je delovati na to, da se kme-

tijskim produktivnim zadrugam zagotovi dobavanje kmetijskih pridelkov za javna podjetja in vojaštvo.

Z ozirom na veliko naraščajoče pomanjkanje delavnih moči v kmetijskem gospodarstvu vsled silnega izseljevanja naših najboljših delavnih moči, ker more le intenzivno obdelana zemlja še donášati gospodarju pičel dohodek in so cene za posele in delavce ob času velikega dela, košnje in žetve, izredno visoke, naj se vztrajno ustanovljajo strojne zadrugne. Le z uporabo primernih kmetijskih strojev je mogoče gospodarju obdelovati polje intenzivno in pravočasno. Zato naj kmetijske družbe in gospodarske zadrugne posvetijo posebno skrb tej organizaciji, in v to poklicani možje naj z vso skrbnostjo pri državi in deželi izposlujejo v to potrebne denarne podpore.

Ker mora tudi kmetovalec v svoji obrti napredovati, se mora širiti strokovni pouk o raznih panogah kmetijske vede in zato povsod nuditi kmetickemu stanu priliko za stanovsko izobrazbo.

Zahvalno se mora tu omenjati res intenzivno in plodonosno delovanje kranjskega deželnega odbora, ki v tem oziru z obilnimi prirejevanji poučnih kurzov skrbi za širšo vsestransko strokovno izobrazbo kmetijskega stanu; želej je, da se tudi po drugih slovenskih in hrvatskih deželah enako intenzivno skrbi za strokovno izobrazbo kmečkega ljudstva.

Vsled draginje denarja na svetovnem denarnem trgu in ker kmetijstvo potrebuje obraten kapital za uspešno gospodarstvo, je delovati našim poslancem na to, da se čim preje ustanovi državna centralna zadrugna blagajna, ki bo kmetijskim zadrugam dajala posojila po zmerni obrestni meri.

Slovenski in hrvatski škofje se prosijo, da omogočijo bogoslovcem izdaten pouk v kmetijstvu in kmetijskem zadrugništvu.

Skrb za šoli odraslo mladino.

1. Katoliški shod priporoča, da naj se v večjih mestih osnujejo mladinski odbori, ki naj vsestransko pospešujejo versko, нравno in socialno vzgojo šoli odrasle, delavske, obrtne in trgovske mladine; v manjših mestih in na deželi naj načelstva katoliških izobraževalnih društev prevzamejo njihov delokrog.

2. Katoliški shod pozivlja vse javne oblasti, kakor tudi vse starše, varihe, mojstre in predstojnike, skrbeti za to, da dobí ljudski šoli odrasla mladina zadosten strokovni pouk. Za mladino na deželi naj se ustanovljajo zimske kmetijske šole. Posebna pozornost naj se obrača izobrazbi obrtne mladine, mojstri in tovarnarji naj bi bili postavno zavezani skrbeti za to, da naredo obrtni vajenci pomočniško preizkušnjo.

Janezov Janez.

(Povest pijanca.)

Janezov Janez je bil pijanec, velik pijanec. Vi ga niste poznali in ga ne boste več spoznali, ker ga že krije zelena ruša, a jaz sem ga poznal in zato vam hočem na kratko povedati zgodbo njegovega življenja.

Janezova zunanost ni bila posebno prikupljiva. Suho, blede človeče, ki se mu je na prvi pogled poznalo, da čez mero in pogosto pogledava v kozarec. Teško si ga dobil treznega. Pravili so, da ga že takoj zjutraj začne srkati.

A nekoč sem ga dobil treznega. Bil sem na planini in Janez je tudi Bog zna kako in zakaj kolovratil tam gori. Prva njegova beseda je bila, če imam za par požirkov. Povabim ga, da prisede v senco košate smreke. Na ponovno njegovo prošnjo po žganju, mu rečem:

»Janez, kaj boš s pijačo, v pijači je strup.«

»Beži, beži, zame je pijača zdravilo.«

»O zdravilo,« mu odgovarjam, ko se je v tem približal in se vsedel poleg mene, »zdravilo, ki te bo spravilo v grob. Ali ne čutiš, da ti žganje pije življensko moč, da ti slabi in stara telo?«

»Žganje mi daje moči, da se še držim pokoncu, brez pijače mi ni živeti.«

»Ali ne verjameš, da ti je žganje vzrok, da si tako slaboten, bolehen?«

»Če verjamem? Naj je vzrok ali ne, to je gotovo, da jaz ne morem biti brez njega. Brez njega bi umrl.«

»Ali pomisli, mlad si še, pusti žganje in spet boš krepak in močan.«

»Ni mogoče. Raje vse prej pustim kot pijačo, raje trpim lakoto — da imam le požirek žganja.«

»Toda vsaj poskusil bi, morda bi šlo.«

»Ne gre. Sem že parkrat delal take sklepe; ni šlo. Zame je že prepozno. Pil ga bom, dokler bom živ.«

Medtem sem mu postregel z malim okrepčilom. Janez je postajal vedno bolj zaupljiv in zgovoren.

»Pa kdaj si se tako navadil na pijačo?« sem nadaljeval pričetni razgovor.

»O že davnaj, že v otroških letih.«

»V otroških letih, kako je bilo to mogoče?«

»Kako je bilo to mogoče, vprašaj? Lahko mogoče. Saj veš, da so mi že zgodaj umrli oče.«

»Sem slišal. A kaj potem?«

»Dokler so še živeli oče, so me strogo držali in pazili name. A oče so umrli in ostala sva sama z materjo. In takrat se začena moja nesreča. Mati niso imeli dovolj močne roke, niso imeli potrebne spretnosti, da bi me obdržali in vodili po pravi poti. Bili so premehki, vse so mi dovolili. In jaz sem se navadil vseh neumnosti; mesto da bi šel v šolo, sem se klatil okrog. Zahajal sem v družbo starejših izprijenih

fantalinov in med njimi sem se naučil stvari, ki ne pristojajo niti odraslemu, kaj šele otroku.«

Janez se je bil medtem pokrepčal, privlekel iz žepa star čik, ga hlastno vtaknil v usta in ga prežvekoval z veliko slastjo.

»Torej takrat si se tudi navadil pijače?«

»Takrat. Kupovali smo cigarete in tudi pijačo, če smo le imeli denar. No, denar se je že dobil, saj veš kako.«

Nastal je kratek premor. S pomilovanjem sem zrl na Janeza, ki je topo gledal predse in zvečil svoj tobak.

»Škoda, da je tako prišlo,« sem znova začel, »kaj vse drugega bi bilo lahko postalo iz tebe!«

»Kaj škoda, mene ni škoda, čim prej odromam s te zemlje, tem prej se znebe ljudje nepotrebne bremena.«

»Ali ti nikdar ne pride na misel, da bi začel novo, boljše življenje?«

»Ne premisslujem o tem. Sicer bi pa nič ne pomagalo. Prepozno, kot sem že rekel.«

»In ti nikdar ni žal, da si se udal takemu življenju?«

»Žal? Res, časih me neprijetno sune v srce, ko vidim druge počtene in srečne ljudi, ali kaj pomagajo taki spomini? Zato se jih najraje čim prej iznebim in ne mislim, kaj bi bilo lahko postalo iz mene, če bi se ne bil udal pijači.« — »Sicer pa, ali sem sam kriv?« je rekel po kratkem oddihu.

Ustanavljajo naj se posredovalnice za delo in službe.

3. Kot posebno dobro sredstvo za varstvo šoli odrasle mladine priporoča katoliški shod katoliška mladeniška društva, mladinske odseke izobraževalnih društev, mladinske družbe. — Rokodelski pomočniki naj bodo organizirani v katoliških društvih rokodelskih pomočnikov.

Protiv alkoholu.

Katoliški shod z radostjo pozdravlja protivalkoholno gibanje, ki se je zadnja leta razvilo po celi naši domovini. Želi temu gibanju najboljšega uspeha in pozivlja vse merodajne činitelje, naj to gibanje, ki je za obstanek našega naroda v verskem, narodnem, gospodarskem in nravnem oziru prepotrebno, po svojih najboljših močeh podpirajo.

Katoliški shod pozivlja in prosi visoko vlado, vse javne zastope in društvene organizacije, naj z vsemi postavnimi sredstvi zavirajo in zatirajo pogubno pijančevanje in naj skrbijo po svojih organih, da se bodo tozadavne postavne določbe natančno izpolnjevale.

Društvo »Sveta vojska« naj se vpelje v vsaki župniji. Vsi duhovni in svetni učitelji in učiteljice naj pospešujejo v šoli protivalkoholni pouk in naj skrbijo za to, da se bode mladina vzgajala brez alkohola.

(Dalje sledi.)

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Glasovi h katoliškemu shodu.

Vsi večji nemški listi v Avstriji so se pečali s katoliškim shodom v Ljubljani. Povečini so poročali lepo, tudi nasprotni listi. Ob govor g. dr. Brejca, ki je tako jasno začrtal katoliška načela v narodnostnem vprašanju, so se pa nekateri nasprotni listi obregnili; zamolčati ga niso mogli, kakor so svoj čas prakticirali. Glas katoliškega shoda je vendar premogočen, da bi se preslišal. Zato so poročali o tem govoru po svoje. Temu se ni čuditi. Čudimo se pa, da so govor zamolčali nekateri slovenski listi, ki imajo sicer polna usta narodnosti; pač pa je vedel n. pr. »Slovenski Narod« poročati, da so med vrliimi Ziljani na konjih bili preoblečeni tudi Ljubljancje. Temu nasproti moramo že pribiti, da so v sprevedu jahali v ziljski narodni noši izključno sami Ziljani.

Mariborska »Straža« poroča o govoru g. dr. Brejca sledeče:

»Gotovo si tudi sam kriv.«

»Priatelj, ali je otrok, ki neizkušen zaide med malopridneže in rokomavhe, ali je tak otrok sam kriv, če se pokvari? Ali ne tisti, ki ga puste, da zaide med nje?«

Začel se je razgrevati; videl sem, da ne bo trpel ugovora, zato sem molčal. Sicer pa tudi res nisem vedel, kaj naj bi mu odgovoril.

»No vidiš,« je nadaljeval Janez, ki si je tolmačil moj molk, kot da pritrjujem, »nisem sam kriv, če sem zabredel, če sem postal lump, pijanec, tat, če me stavijo matere otrokom v svarilen zgled.«

Nehote se je zamišljajal v minule čase. V srcu se mu je jel buditi kes. Prijemala se ga je otožnost, ko je videl pred seboj svoje izgubljeno življenje. In z otožnostjo se je mešal obup, ko je videl, da nima več moči, da bi se poboljšal in pustil tako pasje življenje. Njegove besede so prihajale mehke in ginljive.

»Poglej — naj obudim danes nekaj starih spominov. Bil sem čvrst, krepak, priden deček, ko so umrli oče. Kako lepo je bilo takrat; veselo smo se igrali otroci, ubogali doma, delali veselje učitelju. Kako bi bil lahko zrastel v poštenega, pridnega človeka. V srečnega človeka, v koristnega člana človeške družbe. In sedaj sem lump, vagabund.«

Prenehal je. Videl sem, da mu je težko in postalo je tudi meni težko. Njegove mehke besede pa so postajale vedno osornejše, glas vedno bolj trd, ko je nadaljeval:

Med živahnim ploskanjem, ki je sledilo tem besedam, je nastopil, burno pozdravljen, voditelj koroških Slovencev dr. Janko Brejc in govoril slovenski slavnostni govor. Dr. Brejc je govoril o predmetu: V tem znamenju boš zmagal. Zahteval je, da naj vse naše javno življenje prešinja katoliški duh. Ne le na jeziku imejmo svoje katoličanstvo, ampak tudi v svojem srcu in v svojih dejanjih. Le krščanstvo v vsem našem zasebnem in javnem življenju bo rešilo hrvaško-slovenski narod. Verska misel ga je ohranila, verska misel ga navdušuje sedaj, verska misel ga bo tudi rešila pogina. Kajti na naš pogin delajo naši sosedi, ki se udajajo protestantovsko navdahnjenim društvom, kakor so Súdmarka, Schulverein in druga tem podobna društva. Bog nam je dal naš jezik in naša naloga je, da se ga držimo in da ga varujemo. S tem izvršujemo nekaj, kar je Bog hotel, ko je narodom zmedel jezike. Borijo se proti nam z nekrščanskimi, naravnost paganskimi sredstvi. Udušiti nas hočejo, ko nas zalivajo z žganjem in nam pokvarjajo pošteno življenje našega ljudstva, osobito nežne mladine. Žganje in nernavnost sta glavni orožji, s katerimi gredo sovražniki slovenskega ljudstva v boj zoper naš obstoj. Nasproti temu veljaj pa geslo: Držimo se v vsem življenju zveličavne katoliške vere. V tem znamenju, znamenju sv. križa, boš zmagal.

Navdušenja ni hotelo biti konca, ko je izgovoril bojeviti voditelj koroških Slovencev zadnje besede svojega govora. Ljudje so mahali z robci, dvigali klobuke, pozdravljali z rokami zaslužnega koroškega prvoboritelja. Nazadnje se je dvignila cela dvorana ter priredila govorniku nove izraze svojega spoštovanja in svoje ljubezni do pravične narodne stvari, za katero se tako neustrašeno bojuje. Mnogim udeležencem so stale solze navdušenja v očeh. Bil je lep, nenačuden prizor, s katerim je zborovanje izreklo koroškemu govorniku svojo zahvalo in pa svoje priznanje.

Hudo je zbodel govor dr. Brejca židovsko »Neue Freie Presse« in »Deutsches Volksblatt« na Dunaju; zadnji se je v svoji duševni plitvosti v narodnih vprašanjih zaleval v stvarna izvajanja dr. Brejčeva o narodnosti s katoliškega načelnega stališča. Sad tega pustega zmerjanja v »D. V.« je dopisnica brez podpisa, ki jo je dobil dr. Brejc z Dunaja, na kateri je hotel nek renegat olajšati svojo slabo vest tako-le: »Soeben lese ich im »Deutschen Volksblatt« einen offenen Brief vom P. Astner an Sie! Ich frage Sie wo? und an welcher Schule? haben Sie!!! die Bildung genossen?? Sie sind doch der schäbigste Kerl des Jahrhunderts schämen Sie sich nicht? und so einen Menschen läßt man in Klagenfurt noch ohne Maulkorb herumlaufen? Vi ste ena svinja,

»Lump. Zakaj sem postal lump? Mari sem sam kriv? Mari sem si sam snedel in ukradel srečo, mir in zadovoljnost? Bil sem otrok, nerazsoden otrok, ki nisem vedel kaj delam. Zakaj niso pazili name? Zakaj so me napravili za pijanca. Oni so krivi...«

»Janez, ne govori tako,« sem ga prekinil. A kakor olje na žerjavico, so vplivale moje besede, toliko bolj trdovratno je nadaljeval:

»Da, oni so krivi! Zakaj so mi dajali pijačo! Zakaj so me pustili hoditi in piti po gostilnah? Zakaj so mi gostilničarji dajali pijače, pijače otroku?«

Pesti so se mu krčile, izraz na obrazu mu je postajal divji.

»Da so zaslužili par krajcarjev, so mi dajali prokletega žganja! Judež! Žganja otroku, ki ne ve, kaj je dobro in kaj slabo, kaj mu škodi in kaj koristi. Mesto bi me bili zapodili domov in mi jih dali s palico, so mi dajali strupa. Da, prav si rekel, v pijači je strup. In meni otroku so dajali strupa! Zastupili so mi telo in duha! Prokleti!«

»Janez —!« Ni me slišal, kot hudournik so mu vrele besede iz ust. Pustil sem ga, da se je izgovoril do konca.

»Oni so vzrok, da sem priden, zdrav krepak fant zrastel v slabotnega, ničvrednega pijanca, v nadlego sebi in drugim. Dajali so mi strupa, navadili so me na strup, umorili so me...« in zopet kletev, preklinjevanje.

kmet zaroblen! pfui! Sie würden besser für einen Mistgabelgesellen passen als wie für einen Dr.!!« Takih izbruhov pristen Nemec res ni zmožen, ampak samo renegatska kanalja, človek, ki bi bil res potreben, da se ga pošlje k pastirjem učiti se najnavadnejših manir. Zares Mistgabelkultura! Stavimo glavo, da je pisal dopisnico kak nemškutarsk komi, ki je pohajal nemške šole v slovenskem delu Koroške. Tako vzgajajo šole na Koroškem!

Politične vesti.

Vlada proti Lahom iz kraljevine.

Cesarski namestnik v Trstu princ Hohenlohe je izdal odlok, ki zaukazuje mestni občini, da odpusti iz svoje javne službe tuje državljane. Laški liberalci so naseljevali v Trstu ljudi iz Italije, da bi tako pospeševali in utrjevali svojo protivstrijsko stranko. Vsa najboljša mesta so zasedli v Trstu ti tujci — Lahi. Kakih 50 tisoč laških podanikov je v Trstu nastavljenih, domačinov, Lahov in Slovencev je pa kakih 5000 brez službe. Zadnji čas je že bil, da je stopila vlada laškim liberalcem na prste in začela ščititi domačine. Toda završalo je po laških liberalnih in vseh judovskih listih, ki so zahtevali, da naj vlada svoje tozadavne odloke prekličje. Tedaj pa so napravili domačini v Trstu dva velika shoda, Lahi enega in Slovenci enega, na katerih so odobraval postopanje vlade in jo pozivali, da se ne dá preplašiti. Na slovenskem shodu je bila sprejeta sledeča resolucija:

Slovenci, zbrani dne 1. septembra 1913 na shodu v Narodnem domu v Trstu

odobravajo stališče, ki ga je vendar enkrat zavzela avstrijska vlada nasproti nastavljanju laških državljanov v javnih službah v Trstu, ker je to podpiranje tujih elementov na škodo domačega, dela potrebnega življa in državnih interesov in

pričakujejo, da bo vlada svoje stališče branila in uveljavljala nasproti vsem vplivom ter tudi v bodoče skrbela za to, da v vseh javnih službah in podjetjih najdejo zaslužek domačini.

Po shodu so Slovenci priredili po mestu demonstracijo. Demonstrirali so tudi pred laškim konzulatom. Italijanska vlada pritiska na avstrijsko, da bi naredbe preklicala, pa ne bo šlo.

Vendar se je našel v Avstriji vsaj en odločen cesarjev namestnik, ki je z odločno roko posegel v liberalno laško gnezdo. Da bi bili v vseh deželah tako odločni deželni predsedniki in bi branili pravico, bi bilo v Avstriji kmalu drugače!

Skoro me je bila groza. Zgrabil je stekleničico, napravil par požirkov, pa jo je zalučil, da se je razbila na drobne kosce ob deblu bližnjega drevesa. Ta pijača ni bila zanj in za njegov od alkohola zastrupljen organizem.

Skušal sem ga pomiriti: »Janez, ni še vse izgubljeno, še je mogoča rešitev, Janez...«

Ni me poslušal, divje se je zasmel, skočil kvišku, siknil še »za vedno prepozno« in izginil v gošči.

Jaz pa sem ostal sam in premišljeval, če ni imel deloma prav, ko je tako ostro sodil in obsodil. Pa naj je imel prav ali ne, vsaj zadnje njegove besede so bile resnične — za vedno prepozno. Spreobnil se je, ko se je v jamo zvrnil.

O Veliki noči sem ga še videl doma. Bil je že močno slab. Postava šibka in suha, obraz bleđ, pogled moten, korak omahujoč.

In ne dolgo po Veliki noči dobim pismo, kjer je stalo: »Nazadnje še eno novico. Pred kratkim so našli mrtvega Janezovega Janeza. Zaprl se je v sobo, in ko ga le ni bilo ven, so vlomili vrata in ga našli že trdega.«

Postalo mi je hudo ob misli na uničenje mladega bitja v najlepših moških letih, ob misli na nekdanj upapolnega dečka, ki je postal žrtev alkohola. In vzdignilo se je v meni proti temu ljudskemu sovragu in uničevalcu. In prisegel sem boj alkoholu, boj alkoholu do smrti.

Nov avstrijski poslanik v Peterburgu.

Avstrijski poslanik v Peterburgu grof Thurn-Valsassina odstopi, ker je med balkansko vojsko dovolil ruskemu zunanjemu ministru, da je sprejel v neki pisan dogovor med Rusijo in Avstrijo besede, ki so bile za Avstrijo neugodne. Na njegovo mesto pride sekcijski načelnik v zunanjem ministrstvu grof Szapari in na njegovo mesto grof Forgach, oba Mažara. Zakaj se pošilja v Rusijo mažarski grof?

Bolgarji in Turki se pogajajo. — Bolgarija — s praznimi rokami.

Ogrin je za Bolgare izgubljen. Kaj vse so velevlasti uganjale, da bi prisilile Črnogorce, da odstopijo novi Albaniji zavzeti Skader, češ, da so tako sklenili zastopniki velesil v Londonu. Isti zastopniki pa so tudi sklenili, da bo Odrin bolgarski. Ko so ga pa sedaj zavzeli zopet Turki, se živ krst ne zmeni za to. Tudi grožnja, da Turki ne bodo dobili nobenega posojila, če ne zapustijo Odrina, je le pesek v oči. Gotovo je: Odrin, za katerega je preteklo toliko krvi, je za Bolgare izgubljen. Bolgari, ki so preveč oslabiljeni, da bi mogli začeti s Turčijo novo vojsko, se tega zavedajo. S posredovanjem laške vlade so se zato začeli pogajati s Turčijo; odstopiti ji hočejo Odrin sam, odrinski kolodvor pa zahtevajo zase, da ohranijo zvezo z Dedeagačem ter Lozengrad in od tam ozemlje severno od črte do Midije ob Črnem morju. Turki hočejo od Bolgarov izsiliti, kolikor se dá in zahtevajo mejo ob Marici do Svilengrada in od tam naj bi ostala stara bolgarsko-turška meja. Med tem ko se pogajajo Turki in Bolgari, je došla iz Sofije od bolgarskega generalnega štaba vest, da je turška armada zasedla Gumuldžino in Ksanti v tedanji bolgarski Trakiji. Najbrž se bodo Turki branili zapustiti ti dve najvažnejši mesti; verjetnejše je, da bodo zasedli še Dedeagač ob Egejskem (Belem) morju. To bi se reklo, da so pravi zmagovalci Turkov izgubili še Tracijo. To je preveč! Tega ponižanja Bolgarija ni zaslužila. Bolgarija je v prvi vrsti osvobodila balkanske kristjane izpod turškega jarma, in sedaj naj bi njeni svobode željni sinovi prišli zopet nazaj pod turško, ostali pa pod grško in rumunsko oblast! To se bo nad Grki in Turki še bridko maščevalo, pa tudi nad velesilami, ki igrajo v tem oziru naravnost sramotno vlogo. Toda vsega tega ne bi bilo došlo, če bi bili Bolgari poslušali slovenske glasove in bi se bili pobotali s Srbi. Solun bi bil danes njihov! Omilujemo hrabri bolgarski narod in pričakujemo, da zana-prej njegovi politiki ne bodo imeli gluhih ušes za slovenske, pred vsem slovenske glasove. Slovenski nasveti so bili vedno čisti, nesebični!

Krvave demonstracije proti dr. Danevu.

Bukarešt, 1. septembra. Oficijozna »Epoca« je od neke iz Sofije dospel politične osebnosti dobila obvestila o krvavih demonstracijah proti dr. Danevu v Sofiji. Minulo sredo je gruča vojakov obkolila Danevovo hišo, razbila vsa okna in streljala iz revolverjev. Vojaki so skušali hišo porušiti in so vpili: »Smrt izdajalcu domovine!« Druga gruča vojakov je zasedla bližnji most, da bi policiji odrezala dohod. Prihitela policija ni mogla ničesar opraviti in je morala priti na pomoč konjenica, ki je pod poveljstvom generala Boteva s sabljami napadla demonstrante in jih več ranila. Generala Boteva je zadel strel iz revolverja in ga smrtno ranil. Končno se je posrečilo upostaviti mir in red. Daneva ni bilo doma.

Konstantinove in Einspielerjeve slavnosti na Koroškem.

»Slovenska krščansko socialna zveza« priredi sledeče slavnosti:

Dne 7. septembra: **Konstantinova in Einspielerjeva slavnost na Poljani pri Prevaljah.**

Spored: Ob pol 10. uri slovesna sv. maša in pridiga. Po božji službi shod pod milim nebom. (Govor: Konstantinov jubilej in katoliška zavest.) — Ob 2. uri popoldne spet shod. (Govor: Andrej Einspieler.) Po shodu priredi društvo Peca igro: Krivoprisežnik.

Dne 7. septembra: **Konstantinova slavnost v Gospa Sveti pri Celovcu** za Slovence iz celovške okolice. — Ob 9. uri slovesna sv. maša in pridiga.

Dne 8. septembra: **Konstantinova in Einspielerjeva slavnost v Svetem mestu pri Žvabeku:** Ob 9. uri slovesna sv. maša in pridiga. — Po pridigi shod. Govor: Andrej Einspieler.

Dne 8. septembra: **Konstantinova in Einspielerjeva slavnost v Blačah v Zilski dolini** (pri Marijini cerkvi v Grabnu): Ob pol 10. uri glavna božja služba s pridigo. — Po pridigi shod pod milim nebom. Govor: Konstantinov in Einspielerjev jubilej.

Dne 14. septembra: **Konstantinova slavnost za celo Kanalsko dolino na Višarjah:** Ob pol 8. uri nemška pridiga. Ob pol 9. uri slovenska pridiga. Vmes je maša. — Ob 9. uri je slovesna maša za vse udeležence.

Dne 14. septembra: **Konstantinova slavnost v Grabštanju:** Pridiga in maša na prostem.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Dnevne novice in dopisi.

Izšla je knjiga »Aus dem Wilajet Kärnten«. Cena 2 K, po pošti 2 K 10 vin. Knjiga opisuje z ogromnim aparatom podatkov in števil obupno stanje koroških Slovencev! Knjiga je obupen krik slovenskega Korotana, ki ječi pod nemško-narodnim jarmom. Vsak Slovenec mora knjigo brati. Vsak koroški Slovenec mora knjigo kupiti. Vsak slovenski izobraženec, bodisi lajik ali duhovnik, mora knjigo študirati. Vsak koroški organizator mora knjigo znati na pamet. — Dobi se v Pavličevi ulici 7, tajništvo katoliškega političnega društva.

V spomin na katoliški shod se prodajajo **krasne velike podobe Brezmadežne s posvetilnim besedilom, dalje umetniške razglednice in speminski znaki** v trgovini papirja v Celovcu, hotel Trabesinger. Slovenci, segajte pridno po omenjenih podobah, spominskih znakih in razglednicah, da boste imeli trajen spomin na sijajno uspele slovensko-hrvaški katoliški shod. Posebno priporočamo razglednice »Združitev Hrvatske in Slovenije ob hrvaško-slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani«. Vsak zaveden Slovenec in Hrvat naj bi odslej rabil le te razglednice!

Koroška za »Slovensko Stražo«: Podružnica Marija na Zili 14 K, po Franu Treiber, župniku v št. Rupertu pri Velikovcu, daroval neimenovan rodoljub 5 K.

Hidroplan na Vrbskem jezeru. Dne 23., 24. in 25. avgusta je imel ob Vrbskem jezeru poizkušnje z letalnim strojem inženir Hold. Letalni stroj ima namesto običajnih koles spodaj dva čolnička in se tako spusti na vodo in z vode dvigne zopet v zrak. Zato ima ime hidroplan (letalni stroj za na vodo). Vsi poleti so se posrečili. V nedeljo 31. avgusta je Hold namesto čolničkov pritržil na letalni stroj kolesa in je poletel z njim visoko preko Celovca. V sredo 3. t. m. je ob ugodnem vremenu poletel proti Dunajskemu Novemu mestu.

Vpisovanje na šolah sester uršulink. Vpisovanje se vrši za otroški vrtec in za tečaj za otroški vrtec, za ljudske in meščanske šole dne 14. in 15. septembra od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

Samomor v Celovcu. Ustrelil se je na svojem stanovanju na Morejevi cesti 58 let stari zasebni uradnik Franc Druzović. Svoj čas so mu bili odrezali spodnji del noge. Ker je imel sladkorno bolezen, so se mu napravljale nove rane in je bilo pričakovati nove operacije. Zapuščale so ga tudi oči. Zato je obupal.

Franc Robič †. Slovenski deželni odbornik štajerski je 29. avgusta umrl v mariborski bolnišnici. Pred dobrimi 14 dnevi se je podal v Varaždinske toplice, da si odpočije. Tam ga je zadela kap. Upali so, da ozdravi in so ga prepeljali v Maribor, kjer ga je kap vnovič zadela in je zatisnil svoje trudne oči za vedno. Pred letom 1907. je bil tudi državni poslanec. Robič je gorko lju-

bil svojo slovensko domovino, pa je bil tudi od političnih nasprotnikov spoštovan, ker je bil posebno marljiv. Kot deželni poslanec je zastopal mariborski okraj. V nedeljo 31. avgusta se je vršil v Mariboru veličasten pogreb. Truplo so prepeljali v Lembah pri Mariboru, rojstni kraj rajnega. N. p. v m.!

Robičev naslednik. Nov slovenski deželni odbornik na Štajerskem, dr. Karol Verstovšek, je že poklican v deželni odbor kot namestnik pok. prof. Robiča.

Nezgode pri vojaških vajah. Letošnje vojaške vaje so bile zelo naporne. Sedem dni je vojaštvo prenočevalo pod milim nebom. Sreča je bila le, da je bilo vreme ugodno. Kakor pri vsakih večjih vajah, se je tudi to pot pripetilo več nesreč. Dva vojaka bosanskega polka št. 2. pogrešajo od 23. avgusta in sodijo, da sta se v pečinah ponesrečila. Neki enoletni prostovoljec je bil ranjen na desnem očesu. Trčil je v njega neki vojak-kolesar in ga ranil s puško. Ranjenec je na graški kliniki. Nekega kmeta, ki je vozil vojaško prtljago, je med potjo neki vojaški konj udaril v trebuh in ga smrtno nevarno poškodoval. Neki računski podčastnik, ki je pri korakanju padel, si je ranil levo nogo. Ko je došel v Celovec in se je, naslanjajoč se ob palico, hotel podati peš v vojaško bolnišnico, mu je iz lastnega naročil voz polkovnik baron pl. Stillfrid, ki je slučajno zapazil ranjenega vojaka. Manevri so se končali 30. avgusta z zadnjimi vajami v okolišju Naborjeta.

Zilsko železnico bodo podaljšali od Šmohorja do Koč-Mautena. Dne 15. septembra se začne v Šmohorju komisioniranje, ki bo trajalo do 26. septembra.

Kako vzgojujejo slovensko mladino? »Freie Stimmen« poročajo, da so imeli šolarji iz Sveč v Rožu izlet k Vrbskemu jezeru. Denar za to so darovali »prijatelji šole«. V Svečah so sprejeli otroke, ko so se vrnili, s heilanjem. Otroci so prepevali »koroške« pesmi. Tako zlorablajo učitelji samo na sebi dobre reči, da »vzgajajo« nedolžno slovensko deco v renegate, odpadnike, neznačajneže. Namesto da bi slovenski otroci prepevali prelepe in nedolžne slovenske pesmi, so prepevali nemške »koroške«; ali ni to naravnost pohujšanje? Kdor pozna vsebino teh pesmi, ve, da niso za šolsko mladino! Zares vilajet! Na Koroškem je pač vse dovoljeno, samo če služi v ponemčevanje!

Od koroško - kranjske predorne luknje v Karavankah se piše »Slovenca«: Tir v karavanski predoru je deloma zelo potreben nujne poprave. Slučajno sem se vozil (ali po preračunjeni naklonitvi železniških organov ali v pomanjkanju boljših voz?) v zelo že izvoženem vagonu, da smo včasih, kadar smo privozili nad številne jame pod tračnicami, skakali, da bi se parkrat bili skoro iz klopi sesedli na tla voza. Iz obrazov vseh navzočih se je vsled tega bral velik nemir, ker v drugih predorih ni take vznemirjajoče vožnje. Naj bi te vrstice zadostovale, da se pravčasno poskrbi za varnost potnikov! — Drug dodatek: Pri vlaku iz Jesenic v smeri v Celovec sprevodnik na vsej črti po Rožu kljub praslovenskemu kraju in navzlic drobtinično pravičnim dvojezičnim napisom kolodvorskih postajnih imen — ni izkliceval tudi dvojezično — marveč samo nemško! Srčnejši slovenski potnik ga na eni postaji skozi okno opozori na dvojezični napis ter zahteva tudi slovensko izklicevanje. Sprevodnik ga zabuhlo gleda ter se ga zanaprej izogiblje. — Istotam je vstopila cela truma nemških izletnikov v padalce v slovensko ozemlje, katerim je z vidno vzradoščenostjo ščipal vozne listke ter pobiral mastne napitnine. Slovincem-domačinom pa se po istih postajah zadržujejo vozni listki na slovensko zahtevano. Celovške »Freie Stimmen« pa pišejo, da se na jugu po železnicah »slavizira«.

Ponesrečeni turisti na Vrtači. Po Celovcu se govori, da sta se v nedeljo 1. t. m. ponesrečila na Vrtači en turist in ena turistinja iz Celovca. Rešilna ekspedicija jih je šla iskat.

Vojaški vlaki. Od vojaških vaj se je po južni železnici skoz Celovec peljalo 31. avgusta dopoldne 150 mož lovskega bataljona št. 9, popoldne 60 častnikov in 1200 mož 2. bosansko-hercegovskega polka; ponoči potem se je pripeljalo v Celovec 33 častni-

kov in 744 mož z godbo in popoldne 1. t. m. 13 častnikov in 1340 rezervistov pešpolka štev. 7. S tovornim vlakom se je 31. m. m. peljalo skoz Celovec v Gradec 50 častnikov in 1000 mož domačega 7. pešpolka. Seveda so bili fantje židane volje, čeravno utrujeni.

Drobne vesti. Na Ogrskem je umrl častnik kanonik somboteljske škofije in dekan na Tišini, dr. Franc Ivanoczy, imenovan oče ogrskih Slovencev. Za ogrske Slovence ima velike zasluge. Blagemu rodoljubu blag spomin! — Za deželnega predsednika na Solnograškem je imenovan dr. Feliks pl. Schmitt-Gasteiger, sekčni načelnik v notranjem ministrstvu. — Pri volitvah v okrajni zastop ljutomerski na Štajerskem so zmagali Slovenci, tudi v skupini veleposestva. — Neimenovan laški rodoljub je daroval laškemu obrambnemu društvu Dante Alighieri 3 milijone lir. — Kolera se hitro širi po Ogrskem. Samo v občinah Szolyva in Volosz je na kolero obolelo dosedaj 25 oseb. Kolera je bila menda tja zanešena preko Galicije. — Na progi Solun—Carigrad so se v neki postaji odpeli železniški vozovi in trčili v grški vojaški vlak. Štiri osebe so mrtve, dvaindvajset je ranjenih. — Na Angleškem sta trčila skupaj dva ekspresna vlaka in je bilo ubitih devet oseb, ranjenih pa deset. — Na Ogrskem so bile 1. septembra zopet velike povodnji, ki so napravile veliko škodo. — Na progi Niš—Vranja na Srbskem sta trčila skupaj prazen in vojaški vlak. Deset vojakov je bilo ubitih, štirinajst več ali manj hudo ranjenih.

Nevaren tiček. V Beljaku je policija aretirala nevarnega vlomilca, 22 let starega postopača Julija Baderja, ki je na Zgornjem Koroškem izvršil več predrznih vlovov.

Avtomobil zgorel. Na državni cesti iz Beljaka v Celovec se je vnel avtomobil tvrdke Leitner v Št. Vidu ob Glini in je popolnoma zgorel. Potniki so se še pravočasno rešili.

Srebrne tolarje je našel neki zidar v cerkvi na Svetem mestu pri Žvabeku za stranskim oltarjem, zavite v barhent in z vrstico povezane. 34 jih je bilo, večini iz leta 1764.

Samomor. Dninarja Jožefa Špendirja so 28. avgusta našli pri Lavriču v občini Škofiče ob Vrbskem jezeru na podstrešju obešenega. Že prej si je hotel enkrat prerezati vrat. Truplo so prepeljali v šentiljsko mrtvašnico.

V gorah ponesrečil. Železniški uradnik v Malnici na Zgornjem Koroškem Ritzler se je pri turi na Großfeldspitze ponesrečil. Skala, na katero je stopil, se je zakotalila z Ritzlerjem vred v prepad, kjer je Ritzler obležal mrtev. Star je bil šele 24 let.

Bulgarski častniki pridejo bojda v Guštajn in druga kopaljšča v Avstriji, da se odpočijejo od naporov v vojski. Tudi srbski princ Jurij se je podal te dni v Karlove vari; vojvoda Putnik pride na Gleichenberg.

Kogar tarejo skrbi in si na noben način ne ve pomagati, navadno poskusi svojo srečo nazadnje še s srečko, in res se ta pozikus marsikdaj dobro obnese, saj je čisto slišati, da je ta ali oni čez noč obogatel vsled glavnega dobitka. Najpriporočljivejša je turška srečka, ker lastnika v srečnem slučaju s svojimi glavnimi dobitki po 400 in 200 tisoč zlatih frankov v istini reši vseh gmočnih skrbi, v najneugodnejšem slučaju se mu pa večji del za srečko izdanega denarja povrne v obliki najmanjšega dobitka, ki ga vsaka srečka mora zadeti, oziroma dobi vsled vedno naraščajoče vrednosti turških srečk v doglednem času tudi ves svoj denar nazaj, če srečko proda. Tako velikih ugodnosti ne nudi nobena druga srečka in ni je loterije na svetu, ki bi bila varnejša in nedolžnejša od turških srečk. Turške srečke so tedaj loterija in hranilnica obenem, zato jo priporočamo vsem onim, ki bi radi poskusili svojo srečo brez posebnega rizika. Mesečni obrok za turško srečko, koje prihodnje žrebanje se vrši dne 1. oktobra t. l., znaša samo 4 K 75 vin. Kdor pa hoče pridetati še 1 K 25 vin., prejme zraven še priporočljivo srečko italijanskega rudečega križa, tako da je potem deležen 10 žrebanj vsako leto. — Naročila sprejemajo in pojasnijo dajejo za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19, in vsi njeni zaupniki po deželi. Naročate le po posredovanju »Slovenske Straže«, ki je v zvezi z mogočno slovansko krščansko ban-

ko s polno vplačano delniško glavnico 40 milijonov kron, pri kateri se ni bati izgube in neprilik.

Kolera, ki so jo zanesli na Balkan turški vojaki iz Azije, se ne širi samo po Balkanu, ampak se je pojavila že v naši državi, kakor smo že poročali. Pojavila se je že v — Zagrebu in celo na Dunaju, kjer je obolel neki žid, ki je prišel tja na židovski kongres iz Soluna.

Črneče. Umrl je dne 22. avgusta najstarejši mož naše fare Gašper Kadiš, po domače stari Lipan, star 79 let. N. v m. p.!

Št. Ilj ob Dravi. (Efektna loterija.) Dne 1. septembra se je vršilo tukaj žrebanje efektne loterije v prid novi cerkveni uri. Zadele so srečke s sledečimi številki: 1799, 21, 70, 168 291, 309, 370, 449, 502, 530, 720, 773, 777, 885, 886, 907, 923, 990, 1006, 1031, 1048, 1049, 1359, 1470, 1530, 1534, 1628, 1651, 1858, 1877, 1911, 1959, 2045, 2090, 2124, 2240, 2332, 2344, 2377, 2407, 2420, 2450, 2481, 2606, 2680, 2733, 2816, 2916, 2926, 2937, 2966. Glavni dobitek, kravo, v vrednosti 400 kron, je zadela številka 1799. Glavni trud z efektno loterijo so imeli č. gospod župnik Schneditz, ki se jim moramo v prvi vrsti zahvaliti, da dobimo novo uro z manjšimi stroški.

Medgorje. (Pogreb.) Na semenj, dne 24. m. m., ob pol 2. uri zjutraj je tukaj po kratki bolezni umrl Janez Kopeinik, po domače Ogniš, ki je bival nad 20 let tukaj; prej je bil cerkovnik in organist v Grabštanju. Pokopan je bil v torek, dne 26. m. m., dopoldne.

Medgorje. (Novi župan.) Dne 26. m. m. ob 10. dopoldne je bil za župana od naše stranke izvoljen bivši župan, po domače Habernik v Habru. Nasprotniki so s svojim rekurzom pogoreli!

Velikovec. (Različna sodba.) Med tem ko smatra dopisnik »Štimate« novega gospoda kanonika za slovensko - klerikalnega razgrajača, spoznal je v njem zastopnik nemškega šulferajna iz Maribora, ki je prišel k nam iskat govornika za šulferajnsko slavnost, najbrž nemškonacionalnega agenta, ker je njega najprej naprosil za govornika za njihovo slavnost dne 15. avgusta. Šele potem, ko je bil tu odsvojen z dolgim nosom, se je zatekel h g. Almerju, ki ga je potem rešil iz neprijetne zadrege. Torej se še tudi taki imenitni gospodje od nemških šulferajnov včasih zmotijo.

Velikovec. (Tudi znamenje časa.) Naše društvo »Lipa« se je udeležilo letos cesarske maše, h kateri je bilo še posebej povabljeno, z zastavo. Udeležil se je iste med drugimi tudi c. kr. okrajni šolski nadzornik Socher, ki pa je člane društva, ki so nesli zastavo nazaj v društvene prostore, meril od nog do glave ter jih zaničljivo nahrulil z besedami: »So a' Gsell-schaft!« Torej, ker smo tudi Slovenci svojega presvitlega vladarja na njegov rojstni dan počastili, smo morali slišati iz ust c. kr. nadzornika naravnost žaljivo opazko. Radovedni smo, kako da sodi g. Socher o tukajšnjem občinskem zastopu, požarni brambi in drugih takih »patriotih«, katerim še na misel ne pride, da so tudi dolžni udeleževati se cesarskih slavnosti v cerkvi. Pa še tem gospodom katero zabrusite, g. nadzornik, če imate korajžo! Slovenci si kaj takega enkrat za vselej odločno prepovemo!

Velikovec. (Zahvala.) Tukajšnji dopisnik »štimate« me je izvolil v dopisu z dne 14. avgusta t. l., štev. 186, počastiti s preuljudnim pozdravom: »slovenisch-klerikaler Kampfahn« (slovenski klerikalni bojni petelin). Ker se je g. dopisnik pozabil podpisati in se mu torej za to ljubeznivost ne morem osebno zahvaliti, izražam mu za ta kompliment tem potom primerno zahvalo s pripombo, da se na napade štimate, ki prihajajo iz tako olikanih krogov, ne bom oziral. Tudi moram blagohotne nauke, ki so izraženi v omenjenem dopisu, hvaležno odkloniti, ker po mojem spoznanju list, iz katerega odseva protikatoliški, da naravnost protestantski duh, nikakor ni kompetenten dajati katoliškemu duhovniku kakršnekoli nauke in nasvete. — V Velikovcu, dne 26. avgusta 1913. — Ivan Žel, kanonik.

Kočuha v Rožu. (Kupci hiš.) Nekaj čudnega se zopet godi pri nas v Kočuhi. Kadar je namreč kakšna volitev, pojavijo

se pri nas kupci na hiše, po volitvi pa, ko so volilca tako neumno vjeli, ni iz kupčije nič. Pri zadnjih občinskih volitvah v Šmarjeti je tukajšnji grajščinski »jager« Peter Dovjak kupoval Ravnikovo hišo v Dolah, in zato je dobil od posestnika hiše p. d. Tomaziča v Bistrici v Rožu pooblastilo. In seveda hiše do zdaj ni kupil. Zdaj pa, ko se gre za pooblastilo za občinske volitve v Glinjah, kupuje Poganičevo posestvo v Kočuhi. Z njim imenovano hišo, da je »efekt« večji, kupuje naš znan »morampovsodzravenbiti« nadučitelj Gabron. Oba sta znana bogatina in hiše gotovo . . . ne bodeta kupila. Da, to je hec! — Ja, ja, Gabron s Petrom pa zna! Res čuditi se je tema dvema gospodoma! A čuditi se je toliko Kočuhanom, da jim gredo na tako neumne limanice in se od njiju tako za norca imeti pustijo. Gotovo se bode pomalem tudi v Kočuhi našel mož, ki bo tema dvema »resnicoljubnima« kupcema enkrat povedal, kar jima gre. G. Petru svetujemo, naj lepo pri svojem kšeftu ostane in kupčije in zborovanja po gostilnah pusti. G. Gabron pa naj za kmeta stori to, kar je kot učitelj dolžan storiti. Vi, g. Gabron, govorite okoli, da Vam je naš okrajni glavar g. pl. Rainer rekel, da ste tukaj pri nas na pravem mestu, da Vas tukaj potrebuje . . . res, kako častno to za Vas, kot Slovenca (?), in kako lepo to govorjenje od nepristranskega (?) političnega uradnika! Kaj ne? Dobro! Ako ne boste mirovali, potem se pa pogovorimo o marsičem, kar ne bo Vam, ne g. okrajnemu glavarju ljubo!

Meža ob Dravi. V konkurz je prišel znani veletrgovec g. Jakob Pernath. Vsa okolica je po tej nesreči hudo prizadeta.

Iz važenberške občine. Minuli mesec smo pri nas obhajali slavnost za slavnostjo. Naši »fajerberi« so namreč dobili nove gasilne domove; v Malem Št. Vidu, v Grunčičah ter na Blatu smo se prav imenitno imeli. Znano je namreč, da se ob takih prilikah mnogo gasi žejni goltanec; na Blatu so izpili blizu 50 sodčkov piva. Je-li to res ali pa se le bahajo, kako ga morejo »žajfati«! Znano je, da mi nismo nikaki nasprotniki požarnih bramb kot takih, ako se ne bi na njihovih slavnostih godile take za Avstrijo, naš narod in za naše katoliško versko prepričanje tako sramotna poroževalne reči! Na neki taki slavnosti je bilo med blagoslovljenjem toliko ropota in pijanega vpitja, da se sveto cerkveno opravilo skoro ni opazilo, kdaj je prišlo na dnevni red! Dodamo naj še, da so se tri nacionalne glave naše občine med blagoslovljenjem glavno smejale in govorile, ko so se šetale le pár korakov od duhovnika. Čemu in zakaj, kdo ve? Jasno kažejo ti ljudje, koliko spoštujejo Cerkev in njene obrede, medtem ko duhovnike hinavsko vabijo v svojo družbo. Nazadnje se je vršila slavnost na Blatu, ki je bila največja in so, kakor že omenjeno, največ izpili! Tukaj so nastopile tudi naše »prismode«, bralcem »Mira« že znane. Blatčani so znani »fortšritlerji«, toda že vedo, zakaj. To vemo pa tudi mi, da zastoj niso! Sem je došel tudi zastopnik c. kr. okrajnega glavarstva, g. Laszovski, zastopan je bil tudi deželni nemškonacionalni »generalštab« po ggg slavnem poslancu Nageletu in še slavnijšem »ritarju« Metnicu, celovškem »purgrmajstru«; pa naj še kdo reče, da vse vkup ni bilo lepo. Da nismo v Avstriji, temveč nekje na Pruskem, nas je pa opomnila »frankfurtarica«, ki je ponosno mahala nad našimi glavami. Če jo je videl tudi zastopnik c. kr. okr. glavarstva, nam ni znano, sicer jih pa kot Velikovčan mora biti itak vajam! Nagovorilo in nazdravilo se je sicer presvetl. cesarju in pela še avstrijska himna — zaradi lepšega — toda srca so bila že tam pod prusko pikelhavbo. Izposodili so si tudi nekega »nemškega« duhovnika, p. Plemičarja iz Pustrice, da ne bi jim kak slovenski duhovnik kalil njihovega pruskega veselja. Omenimo naj še, da so zvečer neki zavedni slovenski fantje hoteli peti slovensko, kar pa jim je šel nek nemškutarški mogotec prepovedat, nakar je nastal mal polom in jih je par nemškutarjev dobilo po svojih nemških plečih; preklopfan je bil baje tudi neki nemški general iz Zgornjih Trušenj! Naše poročilo bi bilo domala končano, omeniti imamo pa še, da se je lumpalo in plesalo do belega dne in so imele potem naše »prismode« »plavmontag«, —

seveda ne vse — ko so se pijane pretegovale še cel ponedeljek po Blatu; tak je torej uspeh že ob začetku, kaj šele doživimo, morada drugi Babilon!

Glinje. (Občinske volitve.) Po zelo hudem volilnem boju smo popolnoma zmagali v prvem in drugem razredu, v tretjem razredu smo dobili po žrebanju enega svojih mož v odbor.

Lovanke pri Dobrlivasi. (Ne varen bik.) Bik je bik; ni mu zaupati, če se tudi začasno potulne in se dela krotkega in pohlevnega kakor jagnje. Treba je z njim jako previdno ravnati, ker izkušnja uči, da ima mačji značaj. — Tukaj en drastičen zgled. Posesnik Tomaž Ilgovc, po domače Kokic iz Lovank, je imel letos mladega bika na planini. Tu se je spravil pri neki priložnosti na pastirja, ki se ima morda le ti okolnosti zahvaliti za svoje življenje, da ga je bik vrgel čez neko ograjo, kjer ga ni mogel več doseči. Vsled tega je morala rabiata žival seveda s planine. Značilno pa je, da ta bik ni pokazal preje nikoli in tudi po tem dogodku nikdar več kake zdivjanosti; zato je bil gori omenjeni kmet prepričan, da ima najkrotkejšo žival. Pred kratkim ga je pa prodal in ga tudi sam pomagal gnati. Bil je tako prepričan o njegovi krotkosti, da mu ni pustil krinke navezati čez oči. Med potjo se pa bik kar naenkrat vrže na svojega gospodarja, ga začne premetavati sem tje in končno mu celo poklekne na prsi in mu stre dve rebri. K sreči je to bilo sredi polja; na trdi cesti bi ga bil bik pri tej priči skoro gotovo umoril. Obče spoštovanemu in pridnemu možu, ki se mu je zgodila ta nezdoda in je precej hudo poškodovan, izrekamo svoje pristržno sočutje. Dal Bog, da kmalu ozdravi. Vsem bralcem pa naj služi ta dogodek v svarilo.

Št. Štefan na Zili. (V lesu ubit?) Dne 18. avgusta so našli v lesu (gozdu) mrtvega Jurija Flašbergerja, kakih dvesto metrov stran od njegove hiše. Na glavi je imel hude rane, ki mu jih je prizadjal nekdo s kladivom ali sekuro. Da bi prišli na sled ubijalca, so izpustili policijskega psa, ki je tekel proti kajži, ki spada k posestvu ubitega Flašbergerja. To je pes ponovil tudi naslednji dan.

Brnca. (Deseti brat.) Brnški igralci so znani že vsepovsod širom naše slovenske domovine na Koroškem; saj so se v igri »Miklova Zala« tako zelo odlikovali, da zaslužijo vsestranskega vpoštovanja. Zato smo nestrpnno pričakovali »Desetega brata«, katere igre še nismo videli v našem kraju. Zanimanje za to igro je bilo veliko že zato, ker je ta lepa zgodba, ki jo je spisal nesmrtni Jurčič, znana tudi med našim ljudstvom. Družba sv. Mohorja jo je pred kratkim izdala v posebni knjigi in vse jo je rado bralo. Sicer pa je bila med našim narodom povest o desetem bratu že davno razširjena. Ljudje, posebno starejši, še danes pripovedujejo, da so živeli nekoč deset bratje, ki so baje vse vedeli. »Danes se kaj takega več ne dogaja.« tako govore ljudje. — No, v precejšnji radovednosti smo se podali preteklo nedeljo zvečer v Kosmotiče, kjer je bila pri našem zavednem Mertelnu, p. d. pri Ojcu, naznanjena igra »Deseti brat«. Na vsak način smo hoteli desetega brata videti. Igra se je začela ob 7. uri zvečer. Takoj, ko je bil razgrnjen zastor, smo slišali v daljavi neki glas, ki je prihajal vedno bliže. In mislili smo si: kdo pa je to? Ni trajalo dolgo, pa smo šepetali: »To je deseti brat, on je, deseti brat.« In res je bil deseti brat. Imel je dolgo palico, bil je bos. čevlje pa je nosil na ramah in rože je imel za klobukom. Nam vsem je tako ugajal, da se nam je že v začetku, ko smo ga zagledali, tako prikupil, da nismo obrnili pogleda od njega; oči vseh so bile uprte vanj. In kako krasno je igral! Bili smo kar zamaknjeni. Temu se pač ni čuditi, saj je igral to vlogo g. Bratina, član deželnega gledališča v Ljubljani. Pa tudi drugi igralci so izvršili svoje vloge zelo imenitno. N. pr. Markov na Brnci, ki se je v vlogi učitelja Kvasa naravnost izvrstno izkazal. Bil je res prikupljiv, mlad učitelj. Ravnotako zasluži pohvalo Kvasova ljubljenska, nesrečna Manica, ki pa vendar nazadnje postane srečna; vlogo Manice je krasno igrala gdč. Mici iz Dobja. Sedaj pa h Krjavlju! Koliko smeha je bilo! Take je kvasil, da smo se za trebuh morali držati. Vlogo blebetavega in babjevernega Krjav-

lja, ki pa je bil vendar tako korajžen, da je celo hudiča presekal, je namreč igral že znani igralec Črnikl nov Hanjža iz Žugalč. Silno imeniten pa je bil študirani Dolef, ki pa je imel samo to napako, da je rad gledal precej globoko v kozarec. Vedno je bil »nakavhan« in zato mu nismo prav nič zamerili, da je govoril v nam neznanem jeziku — slavni latinščini. »O tempora mutantur!« Res časi se izpreminjajo, iz go-spoda je postal navaden pijanec. Upamo, da naš Lamprecht, ki je to vlogo tako izvrstno izvršil, ne bo zabredel tako daleč. Tudi drugi, kakor Krivec, ki je posebno lepo prepeval pesem o črevljarju, in njegova žena, jezična Krivčevka, nadalje Benjamin, grešni skopuh Piškav, zdravnik Vencelj, strahopetni Zmuzne, Obrščak, Peharček, Matevžek, Miha, kakor tudi Dražarjev Francelj s svojo srečno nevesto Franco, — vsi so nam zelo ugajali in zaslužijo splošno pohvalo. Veliko smo pričakovali od njih, a dali so nam veliko več. Zato jih gremo v nedeljo ob 3. uri popoldne zopet gledat. Kdor hoče doživeti res nekaj lepega, naj pride z nami, in prepričani smo, da bo odšel zadovoljen. V nedeljo torej na svidenje v Kosmotičah pri Prangerju! — Da pa je vsa prireditev tako izvrstno izpadla, na tem ima največ zaslug g. Bratina, ki je igro tako izvrstno vodil ter izvršil vse potrebne predpriprave, kar z ozirom na naše razmere pač ni lahko delo. V splošno narodno korist bi bilo, da bi g. Bratina tudi drugi slovenski maloštevilni letoviščarji posnemali in dramili še neprobujeno slovensko ljudstvo na Koroškem, da bi se zavedlo svoje narodne dolžnosti. — r.

Galicija. Zmiraj in zmiraj se oglašajo neki dopisun v lutrovskih »Freie Stimmen«. V eni zadnjih številkih prav po lisičje hinavsko napeljuje našega župana g. Rotterja, da bi doleval zanaprej tudi v »deutschfreundlich«-zmislu. In da naj se ne ozira na »klerikalne« odbornike. Mi tistemu mazaču (ga poznamo) enkrat za vselej povemo, da se od privandraccev ne pustimo komandirati; dobro se zavedamo, da nas je rodila slovenska mati. Tukaj pri nas ni prostora za narodne izdajalce, pa tudi ne za privandrane hujskače, ki dopisujejo lutrovskim listom!

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinki „Slovenski Straži“!

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Guštanj.

Dne 1. septembra, torej na lepo nedeljo, je naše društvo priredilo veselico pri Petraču. Udeležba je bila obilna. Obžalovati moramo le, da ni bilo govornika, čeravno se je prosilo v Celovcu zanj. (O počitnicah je težko za govornike v Celovcu, zato je treba prositi zanje pravočasno in ne zadnje dni pred shodom. Op. ur.) — Igrala se je igra »Čevljar«. Slučaj je hotel, da je časa primanjkovalo in da so mogli igralci napraviti eno samo vajo. No, tem večja čast jim gre za lepo uspelo delo. Prepričan sem celo, da bi ti igralci tudi brez vaj mogli sijajno nastopiti. Čisto na prvo mesto pride seveda očak Abraham, ki je našim kot velik strokovnjak na odru dosti pomagal. — Zabavali so nas tudi godci in pevci, ki jim je stal na čelu naš čast. g. župnik Križaj.

Društvena naznanila.

Kazaze. (Popravek.) Zaradi nepričakovanih ovir se shod izobraževalnega društva ne vrši v nedeljo, dne 7. t. m., ampak šele v nedeljo, dne 14. t. m., ob istem času, na istem prostoru in z istim dnevnim redom kakor je bilo že prej naznanjeno. — Odbor.

»Gorotan«. Občni zbor društva »Gorotan« se vrši v nedeljo, dne 14. kimavca 1913, pri »Trabesingerju« v Celovcu s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo odbornikov in odsekov. 3. Volitev odbora. 4. Samostalni predlogi. 5. Slučajnosti. — Odbor.

Globasnica. Zborovanje in igra »Roza Jelodvorska« se ne vrši v nedeljo dne 7., ampak v ponedeljek 8. septembra (Marijin praznik).

Žitaravas. Tukajšnje K. s. izobraževalno društvo »Trta« priredi v nedeljo dne 14. kimovca t. l. v Društvenem Domu v Žitaravasi Konstantinovo in Einspielerjevo jubilejno zborovanje s primernimi govori in uprizoritvijo lepe in pomenljive igre »V tem znamenju boš zmagal«. Začetek ob 3. uri popoldne. K prav obilni udeležbi vabijo prireditelji.

V nedeljo, 7. t. m. vsi v Kosmotiče pri Brnci, kjer bodo ponovili veliko narodno igro »Deseti brat«. Začetek ob 3. uri popoldne in ne ob 7., kakor je bilo po igri naznanjeno. Udeležite se igre v obilnem številu!

Sveče. »Kočna« vabi 8. t. m. na igro »Revček Andrejček«. Vstopnina po navadi. Začetek ob treh. Pridite mnogoštevilno, ker nastopi tudi naš moški pevski zbor!

V Šmihelu nad Pliberkom se uprizori dne 7. septembra po blagoslovu igra »Turški križ« v dvorani Šercarjeve gostilne. Igrajo člani pliberškega izobraž. društva. Vstopnina ponavadi.

Št. Tomaž. (Shod in igra.) Društvo »Edinost« priredi na Malo Gospojnico dne 8. septembra 1913, popoldne ob 3. uri v Št. Tomažu na župnijskem dvorišču društven shod in potem igro: »Novi zvon na Krtinah ali srečna sprava«. Ravno isto se ponavlja v Ličji vasi v nedeljo, dne 14. septembra, na prostem, na gorici pred cerkvijo. Vstopnina kakor navadno.

Vogrče. V nedeljo, dne 14. t. m., se vrši popoldne po blagoslovu v župnijskih prostorih shod ženskega odseka našega izobraževalnega društva. Pride govornik iz Celovca. Slovenske žene in dekleta, ne ostane doma! — Odbor.

Sv. Križ pri Belih vodah. Konstantinova slavnost se bo obhajala pri Sv. Križu na praznik Povišanja križa, t. j. 14. septembra. Prej. v soboto zvečer, bo primeren govor v pozdrav romarjev, nato pa takoiimenovana rimska procesija s svečami. Na praznik sam bo prvo sveto opravilo ob šestih, drugo slovesno pa ob desetih, oboje s slavnosti primernim govorom. Nazadnje bo pa procesija s presv. Rešnjim Telesom. — Železniška postaja za Sv. Križ je Šoštanj.

Sv. Križ nad Grnečami. Največji romarski shod je pri Sv. Križu na praznik Marijinega Imena. Ker se letos isti dan obhaja praznik povišanja sv. križa, bomo imeli v petek, soboto in nedeljo, 12., 13. in 14. septembra, v proslavo Konstantinovega jubileja slovesno tridnevno. V petek in soboto bode ob pol 10. uri pridiga, v soboto zvečer in nedeljo običajne pobožnosti. V soboto zvečer bode procesija z Najsvetejšim, pri kateri verniki svetijo s svečami, v nedeljo slovesna proštova sveta maša. Vabimo k prav obilni udeležbi, da vredno praznujemo tudi pri Sv. Križu zmago križa nad poganstvom — starim in novim.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Cerkvene vesti.

Umrl je župnik Jamnig Jos. v Flattach.

Razpisane so župnije Flattach in Gradenež do 28. septembra.

Prestavljeni so kaplani: Lamprecht Janez jun. v Šmohor, Lamprecht Jan. sen. v Flattach; Hubert Fassbender iz Št. Ruperta pri Celovcu v Berg; Franc Posavc iz Št. Andraža v Št. Rupert pri Celovcu. — Nanovo nastavljen kot kaplan je iz dunajske škofije Erhard Brunner v Zgornji Beli; kot provizor pa je nastavljen v Stokenboi dosedanji kaplan v Bergu Jožef Braun.

P. Blaž Seme, kaplan in slovenski spovednik v Marijinem Celju, je premeščen v Aflenc.

Izpremembe pri oo. kapucinih. P. Edward Bervar, provincijal, se preseli iz Schwanberga v Celje. — P. Hilarij Perpar gre iz Celja v Sv. Križ; iz Sv. Križa p. Jožef Lapuh v Celje. — Iz Škofje Loke p. Vilibald Rupar v Gorico, p. Valerijan Sartori v Celovec. V Škofjo Loko pride p. Kamil Požar iz Krškega in p. Efreml Majcen iz Knittelfelda. V Krško pride p. Joahim Ferk iz Gorice. — P. Janez Ažbe gre iz Gorice v Gradec;

na njegovo mesto pride p. Otokar Cejan iz Celovca.

Železna Kapla. (Blagoslovljenje romarske cerkve.) Romarska cerkev Device Marije v Trnji pri Zel. Kapli, ki se je popolnoma obnovila, se bode v nedeljo, dne 7. septembra t. l. slovesno blagoslovila. V nedeljo zjutraj bode več svetih maš, med katerimi se bode spovedovalo. Ob 9. uri bode od župne cerkve k romarski cerkvi Device Marije v Trnji slovesna procesija, blagoslovljenje cerkve, slavnostni govor in pontifikalna sv. maša. Ravnotako slovesno se bode obhajal praznik Marijinega rojstva ali Mala Gospojnica. Toliko se v kratko sporoči na željo mnogih častilcev Matere božje v Trnji, ki vsako leto prihajajo tu sem. Kakor se od vseh krajev sliši, bode udeležba velikanska. Božjepotna cerkev Device Marije v Trnji je tako okusno prenovljena, da jo ne samo domačini, ampak tudi tujci, ki prihajajo tu sem iz daljnih krajev na letovišče, hvalijo in občudujejo.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Voda.

Mleko ne vsebuje vedno enake množine vode. To prikazen je pripisovati raznim vplivom, ki imajo več ali manj možnosti, vplivati na vodo, ki se nahaja v mleku. Tako ima velik vpliv na sestavo mleka krma, način krmljenja, oskrbovanje, paša, snaga in pasma. Ako krmimo živino z bolj vodeno klajo, imelo bode mleko od dotične živali več vode v sebi. Takon. pr. ako krmimo kravam belo repo, ki je silno vodeča, vsebuje 92 odstotkov vode.

Najbolj vodeno je mleko od kobil. Tudi mleko od nekaterih krav ima več vode v sebi kot od običajnih. Že pri kravah enega posestnika in ene pasme najdemo različno množino vode v mleku. Tiste krave, ki dajejo veliko mleka, imajo navadno bolj vodeno kot druge, ki ga dajejo manj. Popolnoma zanesljivo to mnenje ni, ker nam razne poizkušnje dokazujejo ravno nasprotno. Večkrat nahajamo jako vodeno mleko pri kravah, ki dajejo malo mleka. V nekaterih slučajih se da ta napaka odpraviti s pokladanjem boljše klaje, pravilno molžo in pravim ravnanjem. Zmiraj pa to ni mogoče, ako ima krava to slabo lastnost prirojeno. Ako se mleko do zadnje kaplje ne izmolze, je tudi bolj vodeno, ker so zadnje kaplje v vimenu najbolj mastne. Zato je gledati na čisto izmolzevanje mleka. Vselej tudi natančna molža nič ne pomaga. Včasih kakšna krava tudi nima iste možnosti, pridlovati pravilno sestavljeno mleko. To napako povzroči lahko tudi bolezen v vimenu. Jutranje mleko je zmiraj bolj vodeno kot ono opoldan in zvečer namolženo.

Vzroki vodenega mleka so različni in ne kaže natančneje razpravljati o njih, ker so premalo praktičnega pomena za naše gospodinjstvo. Ako krmljenje boljše klaje ne pomaga izboljšati mleko, so navadno vsi drugi poizkusi brezuspešni. Kravo, ki daje jako vodeno mleko, je najbolje prodati in je ne uporabljati za plemo, ker se lahko ta slaba lastnost tudi podeduje in prenese na zarod. Tega naše gospodinjstvo gotovo ne žele, da bi dajale krave preveč vodeno mleko. Napačno bi bilo misliti, da je voda v mleku brez vsakega pomena in nepotrebna. Že samo po sebi je umevno, da mora imeti svoj poseben pomen in namen v mleku.

(Dalje.)

Raznoterosti.

Dva ruska milijonarja umrla gladu. Dva ruska milijonarja, industrijca Semjenov in Garkin, sta umrla na svojih zlatih poljih v Besimjanni v Sibiriji gladu. V Garkinovem stanovanju so našli dnevnik, iz katerega je bilo razvidno, da so nekatera živila pošla že meseca januarja. Snežni viharji so preprečili, da niso mogli poslati potrebnih živil stradajočima milijonarjema. Bila sta popolnoma odločena od sveta. Petdeset dni sta se živila samo z ribjo mastjo in odpadki. Končno je podlegel Garkin. Semjenov pa je umrl vsled oslabiljenja dva meseca potem. Pomoč je prišla prepozno.

Služba. Pridno slovensko dekle dobi službo v slovenski družini v Celovcu. - Več pove iz prijaznosti uredništvo „Mira“.

Služba cerkovnika in organista pri Št. Jurju na Strmci se razpiše do 1. oktobra 1913. Zvezana je s tem poklicem gostilniška obrt. Nastop 1. novembra. Več pove župni urad Lipa, p. Vrba ob jezeru, Koroško.

Loterijske številke.

Trst, 27. avgusta: 73 28 19 57 15
Dunaj, 30. avgusta: 26 23 58 30 3

Tržne cene v Celovcu

28. avgusta 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	21	—	22	36	13	77
Rž	19	43	21	—	11	63
Ječmen	18	—	18	50	9	25
Ajda za seme	—	—	—	—	—	—
Oves	18	—	19	25	6	42
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	20	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	—	6	60	3	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	8	50	10	—	—	—
„ kisló	7	—	8	50	—	—
Slama	5	—	6	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	40	—	—
Sur.maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	18	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	10	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	520	—	—	—	1	1	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	
„ za vožnjo	400	620	—	—	22	14	
Junci	200	310	—	—	4	3	
Krave	160	430	70	74	56	32	
Telice	266	—	—	—	1	1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	16	62	—	—	250	200	
Ovce	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	

: : Odvetnik : :
dr. Janko Šavnik
: : je otvoril svojo pisarno v : :
Trstu, Nova ulica 11/I.

Že pri otroku

naj se vpelje redno konsekventno negovanje in očiščenje las. Otrok je z občevanjem z igralškimi in učnimi tovariši izpostavljen najbolj onesnaženju lasišča in nalezanju lasnih bolezní. Pri rednem umivanju glave in las s

Shampooom s črno glavo se prepreči prenos lasnih bolezní in se z umivanjem odstranijo razkrojevalni produkti kože, kakor tudi prah in nesnaga. Obenem se tudi povzdignejo naravne funkcije las. Zahteva naj se pri nakupu izrecno „Shampooom s črno glavo“ s polegstoječo varstveno znamko in naj se ponaredbe originalnega izdelka kategorično zavrnejo. —

Varstv. znam. „Shampooom s črno glavo“ se dobiva tudi z jajčnim, s kotranovim in kamilničnim prídátkom, zavojček stane 30 vin. (8 zavojčkov 2 K) po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Glavna zaloga za Avstrijo:
Feliks Griensteidl, Dunaj I/1, Sonnenfelsg. 3.
Edina tvornica: Hans Schwarzkopf, d. z. o. j., Berlin N. 37.

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „**Ria-balzam**“ ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic, trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pismom 1 K. **Kemeny, Košice** (Kaschau), I., poštni predal (12/829) Ogrsko.

Albin Novak
Sinčaves, Koroško.

Tovarniška zaloga in razpošiljavanje cerkvenih potrebščin, kakor: **Aparat-olje za večno luč, a la Guillon stenje, steklo, kadilo, oglje** za kadiilnice itd.

Za abstinate:
raznovrstne sadne soke.
Cene solidne,
poštežba točna!

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je izšla knjiga:
Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in
Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2.40,
po pošti K 2.50. Dobi se v vseh knjigarnah.

PALMA

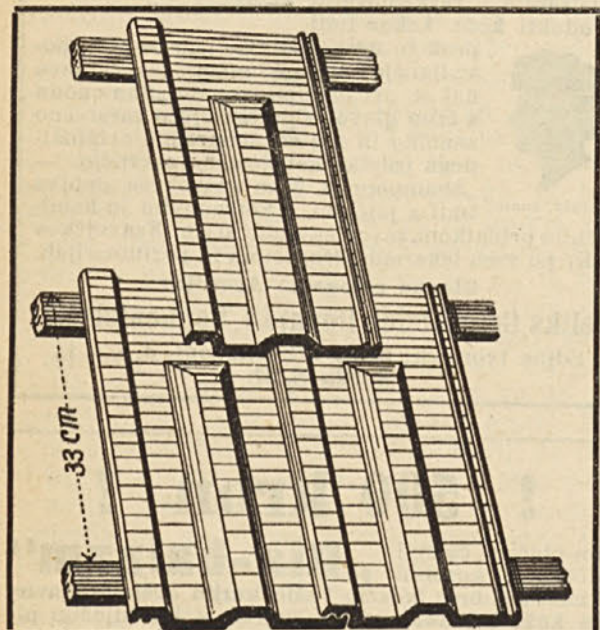
Prosim samo PALMA podpetnik! ki je najtrpežnejši izmed vseh.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

❖ s poševno obrezo in priveznim nastavkom ❖

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!
: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Mehlhoferjev
naslednik
**Emerih
Waidbacher
Celovec,**

Burggasse 12

se priporoča pre-
častiti duhovščini
za izdelovanje vseh
cerkvenih reči in
posod, kot kelihov,
monštranc, lesten-
cev itd. Stare reči se
z jamstvom nanovo
pozlatijo in posre-
brijo. — Na željo
ceniki na vpogled.

Slovenske občine in slovenska društva!
Spominjajte se v svojih proračunih „Slo-
venske Straže“!

GREGOR GRABER

cerkveni slikarski mojster

v Štebnu pri Beljaku, pošta Malošče
se priporoča častiti duhovščini za vsa v to
stroko spadajoča dela.

Odvetnik

Dr. Ivan Kimovec

ima sedaj svojo lastno pisarno
Trst, Piazza Caserma št. 5
prvo nadstropje v hiši turškega
konzulata napram vojašnice.

**Kdor mnogo
sedi,
mora skrbeti za
redno prebavo.**

— Priznano domače
zdravilo iz učinku-
jočih zeliščnih snovi,
skrbno pripravljeno,
ki poživlja, pospe-
šuje in urejuje pre-
bavljanje in tek do
jedi pospešuje ter
učinkuje mirno in

brezbolešno čiščenje in tako odstranjuje po-
sledice nezmernosti, pogrešene diete, pre-
hlajenja in neprijetne zapeke, n. pr. gorečico,
napihovanje, povzročeno s preobilno kislino,
kréne bolečine pomiruje in odstranjuje, je

Dr. ROSE BALZAM za želodec

iz lekarne B. Fragnerja. Glavna zal. v lekarni
B. FRAGNER, c. kr. dvorni
dobivatelj

„Pri črnem orlu“, Praga, Mala Strana
št. 203, vogel Nerudove ulice.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

1 velika steklenica 2 K, 1 mala steklenica

1 K; po pošti proti predplačilu K 1.50 za malo

steklenico, K 2.80 za veliko steklenico, za

K 4.70 se pošljejo 2 veliki steklenici, za K 8

se pošljejo 4 velike steklenice, za K 22 pa

14 vel. stekl. na vse postaje Avstro-Ogrske.

Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

SVARILO! Vsi deli zavoja

so opremljeni z var-
stveno znamko

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica hotela **Trabe-
singer** se vljudno priporoča vsem ve-
lečenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu **Trabesinger** dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Alojzija Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 0/0

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso ment. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 0/0**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 0/0**